

5. jun. 1830

FAKTA

Dato:

5. jun. 1830

Sidetal:

Dagbog A, side 4 verso-7 verso samt 8 verso-9 recto

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4°

Omtalte personer:

H.C. Andersen

Jens Budtz

Frans Fulling

Maren Svinth Lindahl, f. Olsdatter

Fritz Verner Rosenkrantz

Holger Rosenkrantz

Sophie Benedicte Rosenkrantz, f.

Bülow

Andreas Rydell

O.J. Schmidt

Walter Scott

Trykt udgave:

Georg Nygaard: "Maleren Martinus Rørbyes Rejsedagbog 1830", København 1930, s. 18-21 (med udeladelse af 10 linjer)

TRANSSKRIFTION

Den 5te.

Her Fullings¹ Regning for mit Ophold hos ham fandt jeg over al Maade billig, ikke saa billigt fandt jeg mig i at sætte mig paa Vognen næsten i et lige saa slet Veir som igaar Aftes; dog, jeg opdagede til min store Glæde en Fodpose og et Par Kapper som Fru Lindahl² havde efterladt mig, og indhyllet i disse gode Sager •5 verso• tilbagelagt vi, i en næsten uafbrudt Taage og Regn en ellers smuk Vei til Rosenholm. Jeg var paa disse 3 Mille i en ikke ringe Forlegenhed om hvorledes jeg bedst kunne faae denne interessante Bygning at see, da jeg just ei befandt mig saa vel, at jeg kunne saa ganske lade min Tunge bane mig Vei. – At benytte mig af den unge Brodersøns Invitation³ syntes mig en noget liden Grund; dog jeg erindrede mig at han tillige havde anført Forpagteren som en Ven af ham; og til denne var det jeg tog min Tilflugt efter at jeg forgjæves havde anholdt hos Degnen i den nærliggende Landsbye om at modtage Hestene paa nogle Timer. Han var alligevel paa en Maade undskyldt da jeg [overstreget: ikke] troer han havde hverken Plads eller Æde. – Altsaa jeg kjørte med et Slags Dristighed los paa Gaarden, dog for i muligt Tilfælde at være sikret et anstændigt Tilbagetog lod jeg Kusken holde i Allen og tiltraate selv mit Speidertog. – Da jeg var kommen igjennem den forreste Port fandt jeg paa højre Side et Værelse, hvor en Deel Jydinder vare beskæftigede med •5 recto• at gjøre Malkebøtterne rene; da det angik Mælk saa ansaa jeg det for et god Varsel og spurgte raskt efter Forpagteren⁴ i hvem jeg traf en temelig ung Mand som lod til at være en god og betænksom Landmand. Efter at jeg havde rygtet mig Ærinde hvori jeg ikke undlod at beraabe mig paa den unge Dragonofficer,³ samt hvor ondt det gjorde mig og hvor skamfuld jeg var over at foruleilige ham, anholdt jeg uden videre om et Sted til at udhvile mig en Times Tid, da jeg endnu virkelig befandt mig ilde, og blev strax af ham anviist et Værelse, hvor jeg tilbragte en just ikke rolig Time i en temmelig kort Seng. Da jeg igjen traadte ind til Fussles⁵ sagde han mig at han havde underrettet Baronens⁶ om min Ankomst, og et Øjeblik efter saa jeg en gammel Mand med et virkelig ærværdigt Udvortes i en gammel Frakke komme over fra Slottet til Forpagterboligen. Idet han traate ind i Stuen formeldte jeg ham min Compliment samt min Hilsen til ham fra hans Brodersøn •6 recto• og blev strax inviteret til at bese Slottet og alle Herligheder samt ikke at forlade Stedet ude først at have tilbragt Middagen med hans Familie. Da Forpagteren ikke vilde lade mig gaae førend jeg havde drukket Kaffe maatte jeg vel finde mig deri omendskjøndt jeg tænkte paa de bedrøvelige Følger en saa stor Kop Kaffe kunde have for mig. Baronens plaserede mig da vi først havde naaet Haven imellem sig og Hr Pastor Beck⁷ til Søebye, som imidlertid var kommen til og i dette Optog besaa vi og raisonerede over Haven og en Deel af Skoven. Da dette var bestilt sagde jeg Farvel til Forpagteren som skulde reise til Aarhus med hans lille tykke men ganske

nette Kone for at see Konge-Stadsen⁸ som den blev kaldet, og blev [jeg] derpaa af Baronnen anbefalet et ikke ilde Sted til at oversee Slottet, som imponerede mig meget ved sin vel conserverede gammel-tydske Bygningsstiil. Efter at jeg i et meget koldt og raat Veir havde fuldført en lille Tegning, blev jeg af den Gamle vist omkring i •6 verso• det Indre som jeg til min Forundring fandt fuldkommen at svare til det Ydre paa nogle enkelte Møbler nær, som Tiden vel havde gjort nødvendig. Først traadte vi ind i en stor Riddersal hvor helle det adelige Register paraderede i noget udslitte Rammer men som gjorde sin gode Virkning og efter at have gjenemgaaet alle disse stolte Forfædre, og beseet de andre Værelser, hvoraf en Deel er betrukne med Gobelins-Tapeter, blev ogsaa adskillige Couriosa, hvoriblandt Fruens Værelse med levende Fugle, mig foreviist; til Slutningen blev jeg ført ned af den store Trappe til Gaarden og igjennem et Huugehuus, som i ældre Tider havde tjent til Vestibule, ind i den forfaldne og meget lave Kirke, hvor Intet egentlig var mærkeligt, derimod havde Sacerstiet som befandt sig i et af de runde Hiørnetaarne et ganske net Loft i Form af en Stjerne dannet ved Vælvinger. En gammel Tjener en Person fra W. Scoth's⁹ Romaner kom at melde at der var serveret, hvorpaa vi traate •7 recto• ind i Spiiseværelset, hvor der stod et meget langt Bord, som da Familien ikke var samlet for en Deel blev tomt. Baronnen fortalte ved denne Lejlighed at han endnu havde 11 Børn levende men som Baronessen¹⁰ berigtigede til 12 da hun bemærkede at hendes Mand sædvanlig ikke lod det komme an paa et Par mere eller mindre. Hun var forresten en meget artig Kone som ei ugjerne saae at man kaldte hende Frue Baronese. Hendes ældste Datter syntes at have lidt [noget] tilbage i [hendes] Væsen fra Opholdet i Kjøbenhavn og havde for mig ogsaa nogen Lighed med Frøken C Bertaut;¹¹ en ung Pige næsten paa samme Alder, som sad længere nede ved Bordet lente ikke at lade [gøre] hendes smukke brune Øjne gjældende; Pastoren var ikke af mange Ord hvorfor som en Følge vi andre hele Tiden pasierede i et Væk, og jeg ved denne Leilighed fik at vide at Godserne bleve administrerede og at Baronnen selv var 1ste Administrator. Da jeg saaledes havde tilbragt nogle Timer imellem disse mig ganske fremede Mennesker tog jeg Afsked for endnu inden Aften •7 verso• at naae til Randers, og blev af Baronnen og Baronessen inbuden til ikke at forglemme Rosenholm naar jeg engang igjen skulle komme der i Egnen. For ikke at tage Feil af den noget irsøme Vei fik jeg af Baronnen en Rytter med som førte mig til Clausholm igjennem en Egn som afvexlede med Skove Sletter og store Udsigte. Vi kom forbi nogle Vandmøller som havde meget smukke Beliggenheder og jeg tror virkelig at kune have tilbragt nogen Tid ret behagelig og nyttigt i denne Egn. Clausholm fandt jeg ikke at svare til min Forventning, hvorfor jeg ogsaa efter at Hestene havde udvilet lidet fortsatte Veien til Randers hvor jeg ankom Kl 7 i temmelig smukt Veir. Jeg havde denne hele Dag befundet mig ilde og først efter at have udvilet lidet blev jeg af Andersen¹² vist

omkring i Byen som just ikke har mange Seeværdigheder. Da A. var ankomet til Byen [før mig] havde han haft Leilighed til at besee det Indre af Kirken med nogle faae andre Ting som ikke skal have •8 verso• meget at betyde. Det Ydre af Kirken var [er] meget propert og pænt, den er ligesom Aarhus Kirker rød med vide Furer, forresten har den et Taarn som ogsaa synes at være afkortet ligesom de 3 Taarne paa Domkirken i A. I Randers og Omegn finder man en betydelig Deel Storke som med deres Knepren og med [overstreget: en eget] nogle Uglers Skrig udgjorde en snurrig Musik. Hospitalet synes ogsaa at have været en ældre Bygning, paa Endegavlen findes et Par malede ældre Vaabener som kunne være snurrige nok; dog mere gefalt mig en Dør paa Kirken hvor der var anbragt Basrelief af Bibelen. Allerede i Randers finder jeg mere kleinstetisch, da A og jeg flere Gange paa Gaden hørte Forundringer over vore stakkels grønne Huer. Den gamle Lazarus seer jeg har heer etableret sig som Kræmmer og nedladt sig i et Firma formodentlig ved fremmede Midler da Karlen jo som bekjendt var fattig. Om Morgenen før min Afreise aflagde jeg mit Kort hos Cartensen¹³, som var reist •9 recto• til Aarhus med Kamerjunker Lüticov.¹⁴ Paa Giestgivergaarden hos Rydel¹⁵ er temmelig dyrt og Her Giestgiveren synes ikke at bryde sig synderlig om at faae Gjæster. [Man siger, han har været Corsar.] Modtaget et Besøg af en Student Smidt¹⁶ som kom over med Dampbaaden paa samme Tid som jeg.

¹ Gæstgiver og vinhandler Frans Fulling.

² Maren Svinth Lindahl, f. Olsdatter, som havde stillet sin vogn til rådighed for Rørbye.

³ Rørbye var 3. juni blevet opfordret af Fritz Verner Rosenkrantz til at besøge dennes onkel på Rosenholm, baron Holger Rosenkrantz.

⁴ Jens Budtz.

⁵ Rørbye mener formodentlig Budtz.

⁶ Baron Holger Rosenkrantz.

⁷ Præsten i Søby hed dog ikke Beck, men Niels Jacob Schou (1771-1850), der senere samme år blev erstattet i embedet af Hans Frederik Gøtzsche (1796-1839).

⁸ Frederik VI ankom samme dag til Aarhus, hvor han blev til den 15. juni, hvorefter rejsen fortsatte til Randers og Aalborg.

⁹ Walter Scott.

¹⁰ Baronesse Sophie Benedicte Rosenkrantz, f. Bülow.

¹¹ Uidentificeret. Muligvis Bertouch.

¹² H.C. Andersen.

¹³ Uidentificeret, jvf. Cartensen.

¹⁴ Hans Helmuth Lüttichau.

¹⁵ Andreas Rydell.

¹⁶ O.J. Schmidt.

Plan, som Kongens Maadts Placindertid alle
sine hede almindelig i Tylkath. - Kraft til Middel
for Tulling, Valfab med Sammenligning Litteratur
for Odense, om Eftermiddagen saavel at Værker af
Andersens for og for den kongelige Hof. -
men - foruden Litteratur Brevs Malerier og
Kunstværk, bestaende af Guldene, foruden adskillige
nyttige smukke Kunstværk og et par Guldmedaljer.
Efter at have for Andens Dødsfald (1792).
Konger byder sig mig til Gebauer for et stort
Kaffeehus som han forvandt mig til Gæstgænger.
Litteratur for Guldene og smukke Kunstværk
anmoder om at indføre mig for dem naar jeg
angaa igennem som til Andens. - det byder sig
at blive dækket Hæir, forlige Affæren for mig
tilimorgen. den 2de - for Challenge og mig for
med Guld for som Guld jeg om at Maadts billig
idde og Litteratur for mig i at for mig og
Konger udførte sig for at Hæir som igaa
Efter sig jeg og de der til mig store Guld og
Litteratur og et par Dage som som Litteratur for
affæren mig, og indførelse i disse gode Dage

5
* At gøres Mellemstøtten omme, da det angik Mids
Jede anses jeg det for at gøde Børstel, og skæmpet
af den Fuggetarm; som jeg dog en Maanedag
Mænd som det Mellemstøtten omme, og det er
mand. Jætte at jeg havde rygtet mig derind for
jeg i de lande det beredte mig, og den der
gæstfærdig, som for at det gæstfærdig og
habe skæmpet jeg var omme at forvildede, som
angik jeg uden videre om det det det
mig nu bliver lid, da jeg ender med det
mig alle, og blev staa af som omme at
for jeg det omme og det vilde vilde
samme, det omme. Da jeg omme
Lillest sege, som at det omme
Lorom om min Andenst, og at det
for jeg en gammel Mænd, og at det
omme det omme i en gammel
for det det det det det det det
da ind i det omme omme omme
samt min selve det omme omme omme

heltogelagt mig i en næsten iafbrunt Haars og Lange
an allede pændt Hoi til Rosenholmen. Jeg var
gaa ind p 3 Wille i nogle ringe Kvalitet
en favelatet jeg vist Luvns paa dnu i det
Lopping at san, da jeg vist i befandt mig paa
End, at jeg Luvns paa ganske fald mit Luvns
bunden mig Hoi - At banyttning af den unge
Lerdrasens Funtation siges mig en meget Lidet
Gruet; dog jeg ventende mig at san villeg sende
anfaldt Hedejarnen som en Hoi af fald, og til
Luvns var det jeg tog mig villeg at sende jeg
dny var sendt anfaldt for afgange i den uendelige
Luvns om at mistage. Jastan gaa mig Luvns.
Jeg var allede ande en Hoi villeg at jeg
Luvns var san fandt furdan Hoi aller alle. All
jeg Luvns med at Hoi villeg at Luvns
jeg for i villeg villeg at Luvns villeg at
Luvns villeg at Luvns villeg at Luvns villeg at
Luvns villeg at Luvns villeg at Luvns villeg at
Luvns villeg at Luvns villeg at Luvns villeg at
Luvns villeg at Luvns villeg at Luvns villeg at
Luvns villeg at Luvns villeg at Luvns villeg at

og blev floop i en stor Blod og alle
Guldfader samt alle de forløbs Blod og fiske
alt som tilbørgt Misanen med fersk Luchien.
Se Løngyborren alle melle. Sade mig gear foran
jeg fader dveddel Løffe maubla jeg mit fundering
Sue i omvend fiond. jeg Kuelte gear de kadovely.
Sølger an fua floe Løffe Lønne fana fending.
Baronen glapende mig da ni fæst fande maard
Gavnit, mullam sig og fæ fuffor Poektel
Løbyer, som i mellested fæst fæst fæst og i dette
Løbyer bafar ni og raifonvade omve fæst og an
Løst af Børfen. da dette mar Bøstelt fæst jeg
fæst til Løngyborren som fludt rufe til Løn
fæst med fæst lille fæst man gæfte melle
Løn fæst fæst Løngy Bøstelt fæst fæst Løn
Løst, og bløt Bøstelt af Baronen antofabalt
at alle fæst Bøstelt at alle omve fæst Bøstelt, fæst
ingen vade mig mæst med fæst mit fæst fæst fæst
gavnit Løst fæst fæst fæst. fæst at jeg i at
mæst Bøstelt og mæst fæst fæst fæst fæst fæst
Løngy, fæst jeg af den fæst fæst fæst fæst fæst

det. Lader som jeg helme forundringst
fuldkommen. Altsaa vil det tyde som nogle
andette Middel var, som de samme fandt gjort
indvendig. Iist. kendte vi ind i den sidste
spal for selve det adelige kongeriget
i nogle indtatte Lænder som gode sine gode
Kjendings og altsaa at fare gennem guld alle disse
statta Koffeder og basker de alder Koralper
for at de sandt for betrudder med Guldens
Lænder, blm og so adfælt, Lænder, hvoriblandt
Lænder Koralper med Lænder ind i den
zmitte, til Koralper den jeg stik med af den som
Lænder til Koralper og i gennem ad Koralper som
i alder Lænder som Lænder til Koralper ind i den
forfalden og nogle Lænder Lænder, som Lænder
var indvendig, derind som Koralper som Koralper
stik i det af de vandre Koralper ad guld med
Lænder. Lænder af en Lænder Lænder med Koralper
den gennem Lænder an for for Koralper Lænder
som det med de alder som Koralper, som med Lænder

ind i Ny Carlsberg, hvor adskillige meget
langt borte, som de tidligere ikke var foretaget for
en del blev tænt. Dermed foretoges ved den
Lidelse at den ender fandt. Herved bemærkede
man sig Carlsbergs betydning til de da som
benedede at færdige Mænd forvandlede alle de
Sammene og gav alle for mere eller mindre. Som
man foretoges en meget vellykket. Der siges at ingen
ved sig at man talte færdige om Carlsberg. Færdige
af den anden side at den ^{ny} ^{tid} ^{tilbage} ^{til} ^{den} ^{for}
Udfaldet: Udbetaling og færdige som Gennemgang
Ligefrem med Løden (Løbetid), en mig siges udført
gav samme Alder som færdige med ved Løden
Løden ikke at alle færdige færdige om den
gjældende; færdige var ikke af mange. Det foretoges
som at følge en anden færdige færdige i Løden.
og jeg med den Løden færdige at vide at det
færdige blev administreret og at Løden færdige
var i Administration. De jeg færdige færdige færdige
nye Løden i mellem den mig færdige færdige
Mængde by jeg alle færdige inden alle.

at naar til Rensers, og blev af Carrouan y Carrouan
at unders. indtænkt til at se at forklarum Rosen.
holer naar jeg migang ejde Stulle Sammen der
i. Svarer. For alle at høje færd at den meget
at Høien. Der fik jeg af Carrouan an. det blev med
for første mig at Clauskolow byjnerum an
Lyn som aflagede med Blom Blidlow y for
Udvis. No. Løn fortjente Almindelike som
forde meget forville Lelijanfæder y jeg. Hvad
madelig at Lønn som det var det ved
Lofelig y iøjentid. derne Lyg. Clauskolow
Hvad jeg alle at prøve til min berømmelse
forfor jeg og som afland. Sættem sandindvik
Lidit forfatter Minim til Rensers som jeg
andere. At i. trinnelig fundt Hær. Jeg fandt
derne sole dog befundet mig alle y først af den
at Lønn indviklet Lidit. Vær jeg af. Cudensen mit
som Linn. Lønn som først alle som mange forovrig.
fæder. De Lønn anden skal Lønn fandt for
Lønn. Lidit fæder til at Lønn det Lidit af Lønn
und noget som andre Lønn som alle. Lidit fæder.

Junydt at Sofgde. Vallyden af Eirhan ¹⁷⁴¹
ungdyge og gaud den bar lige som Arthurs
Eirhan, ved midt i den første færd
at haare færdige fændt det mere afbrødt lige
som der 3 haare gaa vunderhædt. I den
og Amys færdt min at belydely dnd Stoda
som midt den Engren og midt at galdt alle
Hrij udgode i færdig Mispid. Gifselat som
mer ofte at fane norat i oldre Ligning gaa
Ludgalden færdt at for smalt de oldre Mættum
den Eum nor færdig mad, dy mere gæft
mig nu for gaa Lide færdt mer adbrødt
Kærvælt af bopalden. Allvædt. Lænder
færdt gaa mer Lærvælt, da dy gaa for
gætt gaa færdt færdt, Lærvælt mer mer
Hærdt gætt gætt. Den gamle Lærvælt
færdt gætt færdt færdt færdt. Lærvælt
og færdt færdt i at færdt færdt færdt færdt
om de Mættum de Lærvælt gaa færdt mer
færdt. Den Mættum færdt færdt færdt
Hærdt færdt færdt færdt færdt.

Det Carliens med Sammenkomsten Luthers. Jac.⁹
Gjættensengsorden for Kydel i Sammenlyg og
i sin Gæstgæstheren som alle at byde sig gæstheren
høj den af saar Gæstheren. ^{man siger, som for hvor det Gæstheren} Medtaget at den af
en Meddeler Luthers som den om med Gæstheren
gæstheren tid for sig. Dindig mæge den 6^e
fortælle sig tillige med Gæstheren, som Gæstheren
anvender mig om den Gæstheren og den Gæstheren, Gæstheren
til Gæstheren, man Gæstheren Gæstheren nu Gæstheren især
i Gæstheren Gæstheren, da Gæstheren mæge Gæstheren for
mæge Gæstheren. Det mæge Gæstheren Gæstheren
Gæstheren, da den Gæstheren udbringer sig imod Gæstheren
med Gæstheren Gæstheren, som den ider Gæstheren
Gæstheren Gæstheren om Gæstheren Gæstheren, at Gæstheren
Gæstheren Gæstheren Gæstheren Gæstheren Gæstheren
især Gæstheren at den af Gæstheren Gæstheren med
Gæstheren Gæstheren mæge Gæstheren Gæstheren. Gæstheren
mæge Gæstheren mæge Gæstheren, da man Gæstheren
de Gæstheren Gæstheren Gæstheren Gæstheren Gæstheren
den Gæstheren Gæstheren for Gæstheren den Gæstheren. X